

MITTUNIVERSITETET
Fakultetskansliet för
humanvetenskap

Ramverk för utbildningsutbud vid fakulteten för humanvetenskap 2012-2015

dnr MIUN 2012/361

Fastställt av humanvetenskapliga fakultetsnämnden 2012-03-01

Utbildning vid fakulteten för humanvetenskap ska vara ett attraktivt val för olika grupper av studenter, där innehållet i studentens lärande och personliga kunskapsutveckling står i centrum. Sammansättningen av utbildningsutbudet ska möjliggöra för friare studiegångar, ha en stabil bas av utbildningsprogram och professionsutbildningar samt utgöras av en variation av undervisningsformer.

Fakulteten ska tillse att utbildningarnas volym, kvalitet, stabilitet, progression och ekonomi säkerställs.

Bakgrund

Utbildningsstrategi 2011-2015

I Mittuniversitetets utvecklingsplan för åren 2009-2012 (dnr MIUN 2008/820) läggs riktningen för den grundläggande utbildningen fast. De övergripande målen för utbildning vid Mittuniversitetet är att

Mittuniversitetet ska erbjuda attraktiva, ämnesmässigt högkvalitativa och rekryteringsmässigt uthålliga utbildningar i nära samverkan med arbetslivet och med tydliga bildningsinslag och forskningsanknytning. Utbildningarna karakteriseras av pedagogisk medvetenhet, närhet, flexibla utbildningsformer och en internationell studiemiljö. Förmågan till kritiskt tänkande och egen kunskapsinhämtning är nyckelbegrepp i all utbildning.

I Mittuniversitetets utbildningsstrategi (dnr MIUN 2009/1671) har fem utvecklingsområden identifierats. Dessa bedöms vara av strategisk betydelse för utvecklingen av universitetets utbildningsmiljöer. *E-lärande* och *arbetslivsanknytning* ska ha en särskilt framträdande position medan *internationalisering*, *kvalitetsutveckling* och *regional samverkan* ska ha en framträdande roll i universitetets utvecklingsarbete.

Ekonomiska ramar 2012-2015

I Mittuniversitetets Verksamhetsplan och budget 2012 (dnr MIUN 2011/1576) framgår vilka de ekonomiska förutsättningarna fram till 2015 är. I budgetpropositionen för 2012 aviserar regeringen neddragningar av Mittuniversitetets ekonomiska ramar för 2012 och perioden fram till 2015. Anslaget för grundutbildning föreslås för 2012 uppgå till 509 725 tkr.

Den preliminära fördelningen av anslag till utbildning på grund- och avancerad vid HUV är (i 2012 års prisnivå, brutto):

2012	2013	2014	2015
325 205 ¹ t kr	314 375 t kr	303 892 t kr	293 773 t kr

Utöver de aviserade neddragningarna sker en pris- och löneomräkning för perioden. Tillsammans utgör dessa neddragningar en verksamhetsnivå för 2015 som är ungefär 90 procent av den som gällde för 2011, alltså ett lägre anslag om ca 10 procent i 2012 års prisnivå.

Lägre anslagsnivå tillsammans med förändrade ersättningsnivåer för olika utbildningar samt en förväntad högre genomströmning innebär stora konsekvenser för volymen helårsstudenter (HST) under perioden. Beräknat antal HST på lärosätetsnivå för 2011 är 8 550.

---

¹ Nettofördelningen 2012 är 313 039 000 kr fördelat enligt följande: HUM: 24 milj. kr.; IHV: 108,7 milj. kr.; SHV: 96,3 milj. kr.; SOA: 35,9 milj. kr. och UTV: 48 milj. kr. Den preliminära fördelningen i netto till HUV de kommande åren är: 2013: 303 milj. kr.; 2014: 293 milj. kr. och 2015: 282 milj. kr.

Under förutsättning att ingen överproduktion ska ske är motsvarande siffra 6 800 för 2015. Detta innebär en nedgång med 20 procent.

Inom grundutbildningen måste därmed en anpassning till det minskade ekonomiska utrymmet ske genom att minska produktionen av antalet HST. Sambandet mellan antalet HST och de resurser som förbrukas i verksamheten är dock inte linjärt. Antalet kurser och den bredd som ska finnas inom lärosätet påverkar i hög grad också kostnadsnivån. Förändringarna av verksamheten ska också beakta andra faktorer än de rena ekonomiska kraven på medellång sikt. Universitetets utbildningsstrategi, förändrade demografiska förutsättningar, utbildningspolitiska prioriteringar samt vikten av ett framtida attraktivt kursutbud måste självklart också vara avgörande för hur anpassningarna ska göras.

Nuläge

Idag finns det en bred sammansättning av utbildningar vid fakulteten i form av kurser och program samt olika slags undervisningsformer. Söktrycket till fakultetens olika utbildningar är också gott. Det finns ändå ett behov av att se över vilket utbildningsutbud som fakulteten ska erbjuda för att skapa än attraktivare utbildning med hög kvalitet som lockar studenter från alla grupper.

De två första av de nedanstående cirkeldiagrammen visar den sammansättning av utbildningstyper som utgjorde fakultetens utfall 2011². Diagrammen visar dels utfall i kronor, dels utfall i HST.

De olika utbildningstyperna har kategoriserats enligt följande:

- Yrkesprogram: Sjuksköterskeutbildning, Psykologprogram, Socionomutbildning, Lärautbildning samt tillhörande utbildningar på avancerad nivå.
- Program som leder till generell examen: samtliga program inom fakulteten som leder till examen.
- Program på avancerad nivå (exkl. de som har kategoriserats till yrkesexamen).
- Fristående kurs på A-nivå (inkl. förberedande nivå).
- Fristående kurs på B- och C-nivå.
- Fristående kurs på avancerad nivå.

Det första diagrammet som visar utfallet i kr. synliggör att 71% av fakultetens utbildning utgörs av programutbildningar som leder till examen, varav 47% av det totala utbildningsutbudet utgörs av utbildning som leder till en yrkesexamen.

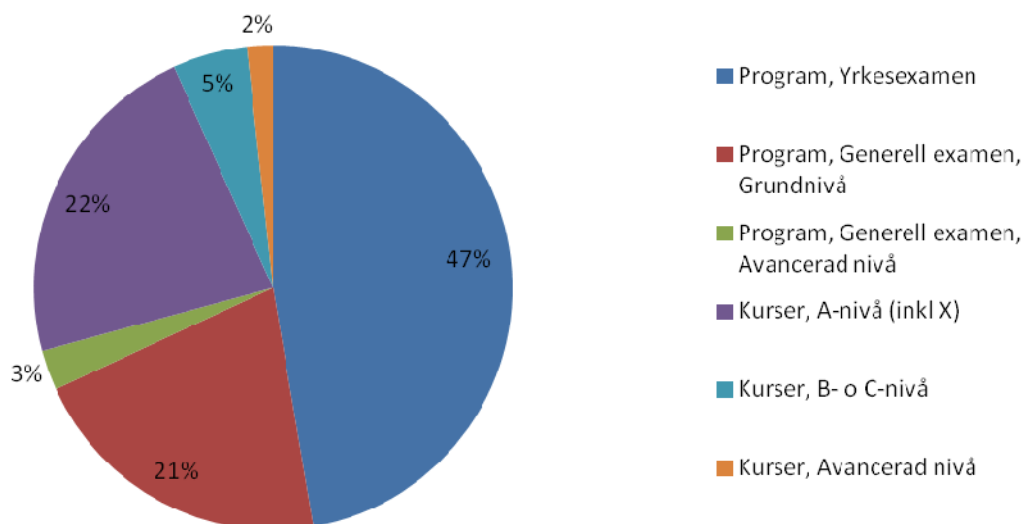
Utbildning på avancerad nivå ingår i tre kategorier varför det här inte går att säga exakt hur stor andel av fakultetens utbildning som är på avancerad nivå men program och kurser på avancerad nivå, exklusive yrkesutbildningar, utgjorde 2011 5% av fakultetens totala utbildningsvolym.

De fristående kurserna på grundnivå (A-C) utgör tillsammans 27% av det totala utfallet. Kurser på A-nivå är dock den stora delen; 22%. En kvalificerad gissning är att det i 2011 års volymer behövdes ca 10-15% studenter på A-nivå för att nå en volym om 5% på B- och C-nivå. Det innebär att fakulteten har en stor del av sin utbildning i progression och som i slutändan leder till en generell examen. Detta skulle innebära att av fakultetens totala utbildningsutbud så utgör 88% av utfallet i kr. utbildning som leder till examen. I HST kan det antas utgöra ca 80%.

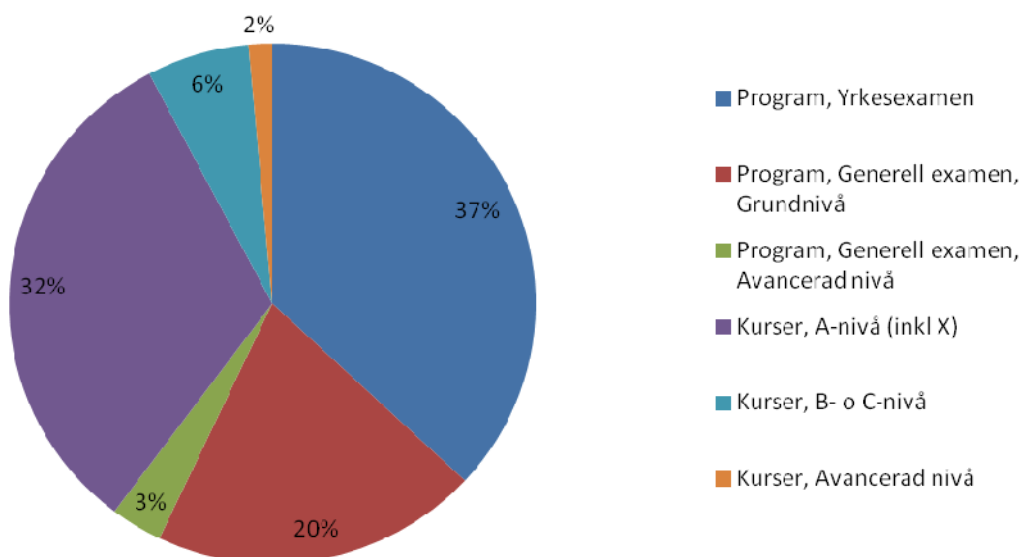
---

² Fakultetens anslag för utbildning på grund- och avancerad nivå 2011 var 306 milj. kr. (netto).

Totalbelopp 2011 på HUV, (anslagsgrund utbildning)

HST 2011 på HUV, (anslagsgrund utbildning)

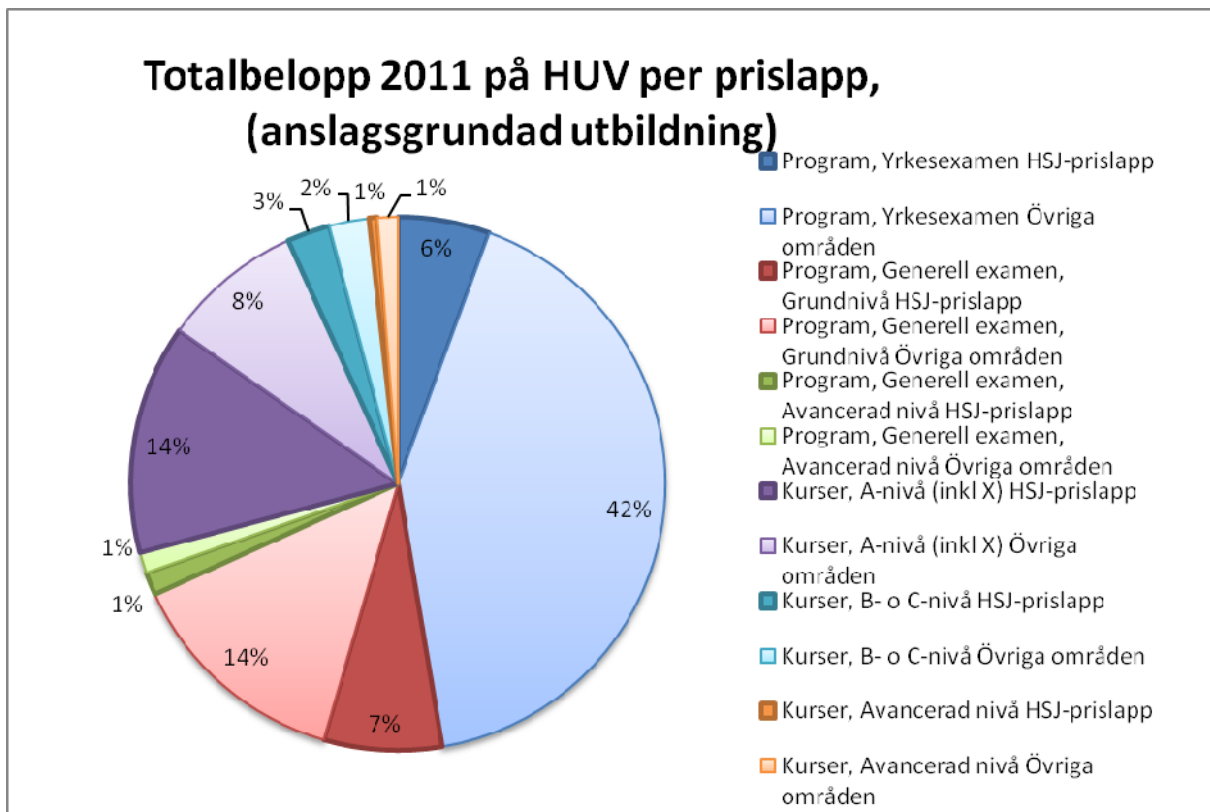

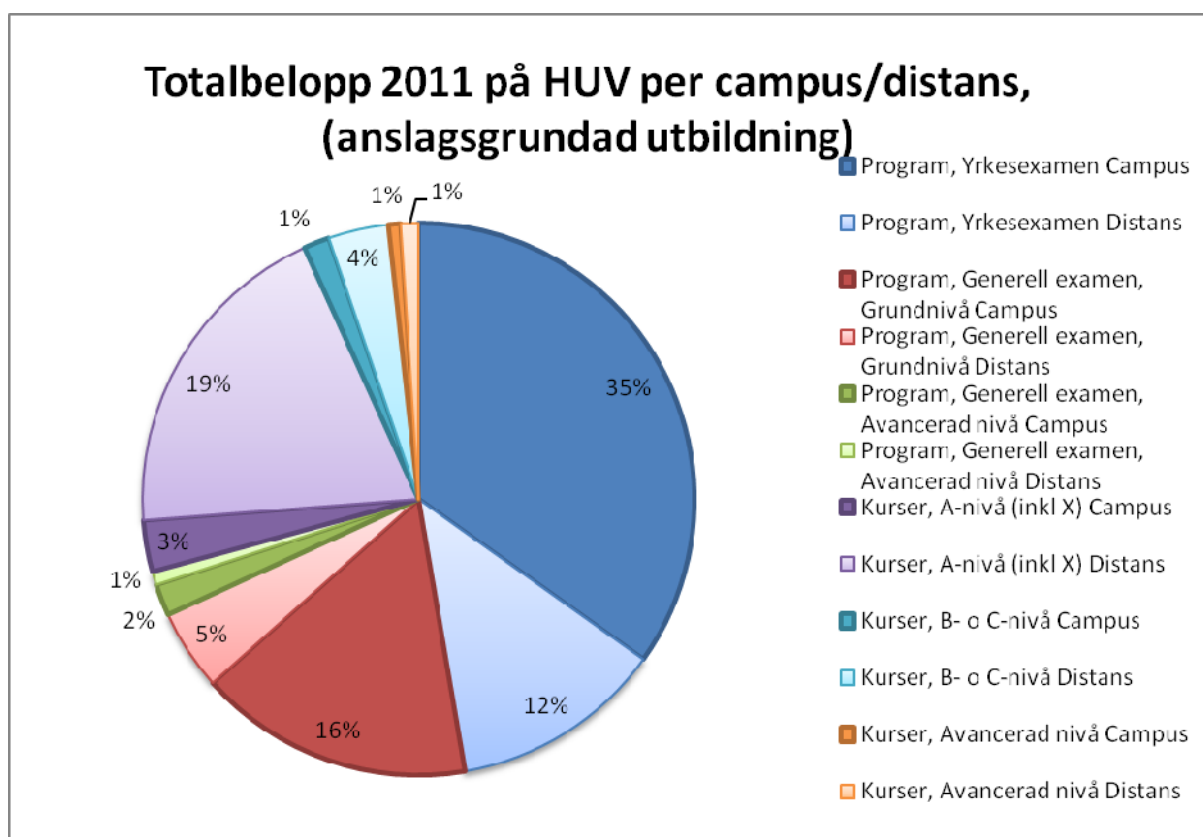
En jämförelse mellan diagrammen visar att det sker en förskjutning mellan fristående kurs på A-nivå och program med yrkesexamen vad gäller fördelning i utfall av HST och kr. Det kan förklaras med olika grad av genomströmning och ersättningsnivå/HST.

Nästa två cirkeldiagram visar dels andelen ersättning i humaniora, samhällsvetenskap och juridikpeng (HSJ), dels andelen av utbildningen som sker på distans. Diagrammen visar utfallet 2011 i kronor.

Den största delen av fakultetens utbildning med ersättning i HSJ-peng är fristående kurs på A-nivå (inkl. X); 26%. Även inom programutbildningarna utgör ersättningen i HSJ-peng 22%. Från 2013 kommer ersättningen till HSJ-peng att höjas med knappt 21% / HST. Detta innebär att andelen HST med ersättning i HSJ-peng måste minska med knappt 17 % om anslagsvolymen är konstant. De besparingar som kommer att krävas får större effekter på de fristående kurserna än på programutbildningarna. Andelen HST inom de fristående kurserna beräknas att minska med drygt 10% fram till 2015 medan andelen HST på programutbildningarna beräknas minska med ca 3%.

Utbildningen vid fakulteten sker både i traditionell campusform och som distansundervisning. Den stora delen, 53% av fakultetens volym går till programutbildningarna som genomfördes på campus medan 24% av volymen består av de fristående kurserna på distans. En av målsättningarna i utbildningsstrategin är att "Mittuniversitetet ska vara erkänt framgångsrikt inom e-lärande, såväl bland studenter och arbetsliv som i jämförelse med andra lärosäten. E-lärande ska omfatta utbildning både på distans och på campus." Denna målsättning innebär att fakulteten ska värna utbildning som genomförs på campus såväl som på distans.

Utbildningsutbud 2012 – 2015

Fakulteten måste göra en översyn av utbildningsutbudet för att anpassa det till de mindre ekonomiska ramarna: 10% mindre i kronor (ca 30 milj. kr) och ca 20% mindre i HST fram till 2015. I detta ingår en höjning med 20% av ersättningsnivån för utbildning inom samhällsvetenskap, juridik och humaniora.

Den stora andelen av utbildningsutbudet vid fakulteten utgörs redan idag av utbildning som leder till examen. Det finns också ett värde i att erbjuda kurser som kan fungera som komplement till utbildningar eller som insteg in i en utbildning. En balanserad sammansättning av utbildningsutbudet är därför målet och en översyn måste göras utifrån ett helhetsperspektiv där *kvalitet*, *attraktivitet* och *ekonomi* utgör grundbultarna. Med hög kvalitet i utbildningen avses kvalitet som den upplevs av studenterna, kvalitet i förhållande till lärandemål och examensbeskrivningar samt utbildningens relevans för arbetslivet i vid mening. Hög attraktivitet avser studenters efterfrågan på utbildningar och arbetsmarknadens behov.

Sammansättning av utbildningsutbudet vid fakulteten för humanvetenskap

Programutbildningar utgör en viktig del i fakultetens utbildningsutbud; de har ett högt söktryck och ger god ekonomisk stabilitet. Flertalet av professionsutbildningarna har fått goda omdömen i Högskoleverkets utvärderingar och fakulteten har flera unika programutbildningar.

Fristående kurser kompletterar programutbildningarna med en bredd som anstår ett universitet. De fristående kurserna kan leda till generell examen samtidigt som de kan fungera som komplement till programutbildningar. Söktrycket bland de fristående kurserna visar på en god attraktivitet och en ökning har skett de senaste åren.

Utbildning på avancerad nivå bildar bron mellan utbildning på grundnivå och utbildning på forskarnivå. Utbildning på avancerad nivå är därför viktig för att bereda intresserade studenter möjlighet att utbilda sig till forskare. För ämnen inom fakulteten är det av stor vikt att en akademisk miljö upprätthålls. Studenter som planerar en framtid inom universitet stimulerar sådan miljö och ger dessutom tillskott till urval av duktiga presumtiva forskarstuderande.

Fördelningen av utbildningsvolymen bör vara att programutbildningar inte ska omfatta mer än 70% av fakultetens totala volym. Till programutbildningar räknas professionsutbildningar med tillhörande yrkesutbildning på avancerad nivå, programutbildning som leder till generell examen samt program på avancerad nivå. Under perioden bör en omfördelning ske så att andelen HST och HPR på avancerad nivå ökar jämfört med utfall 2011. Andelen professionsutbildning ska i huvudsak motsvara 2011 års andel.

Fristående kurs som leder till examen ska prioriteras och HPR på avancerad nivå ska öka jämfört med utfall 2011.

Följande principer utgör det ramverk inom vilket fakultetens utbildningsutbud ska utvecklas fram till 2015:

- Fakulteten ska enbart anta så många studenter som kan garanteras en god kvalitet i utbildningen. Detta inbegriper både ett högsta och ett lägsta antal studenter per kurs och program.
- Kompletta miljöer ska prioriteras. Med komplett miljö avses verksamheter där forskning och utbildning förenas och ömsesidigt berikar varandra. I detta ingår även lärarkompetens, utbildningsmiljö, utbildningens utformning samt infrastruktur. Det är av särskild betydelse för etablering av attraktiva utbildningar på avancerad nivå att det finns välfungerande forskningsenheter som härbärgerar dessa och bedriver undervisning av högsta kvalitet.
- Inom alla utbildningstyper ska progression i utbildningen prioriteras. Magisterutbildningar ska prioriteras medan masterutbildningar endast bör ges inom ämnen där det finns ett gott söktryck och en god arbetsmarknad. Utbildningar med en stabil ekonomi är målet men vissa avsteg från detta kan, efter särskild bedömning, göras för utbildning på avancerad nivå.
- Utbildningsutbudet ska, i enlighet med utbildningsstrategin, utgöras av en balans av olika slags distributionsformer.
- Det ska finnas utrymme och möjlighet att med utbildningsstrategin som grund utveckla nya, nyorienterande och viktiga utbildningar, såväl som att avveckla befintliga.
- Fakulteten ska ha ett utbildningsutbud som ger en ekonomisk stabilitet på fakultetsnivå.